

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Bratislava 28. mája 2024
Číslo spisu: 2389-2024-KPSR

Vážený pán podpredseda,

podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 21. mája 2024, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na obsah pripomienok k vrátenému zákonu uvedených v rozhodnutí, moja účasť na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky nie je nevyhnutná. Dovoľujem si Vás, vážený pán podpredseda, požiadať o doručenie môjho rozhodnutia všetkým poslancom a o prerokovanie vráteného zákona v Národnej rade Slovenskej republiky bez mojej účasti.

Vrátenie zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní Metod Špaček, vedúci Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky alebo Tomáš Hubinák, riaditeľ odboru legislatívno-právneho Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Peter Žiga
podpredseda Národnej rady
Slovenskej republiky

Bratislava

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SR		
Došlo: 28-05-2024		
Číslo záznamu: PR-EN-165/2024	Číslo spisu:	
Listy: 7-9/4	Prílohy: 28 zákon	Vybavuje:

Číslo spisu: 2389-2024-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidentky Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 21. mája 2024, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Predkladá:
Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Bratislava 28. mája 2024

Na rokovanie

Národnej rady Slovenskej republiky

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 21. mája 2024, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Schválený zákon bol predložený na rokovanie národnej rady ako poslanecký návrh zákona v riadnom legislatívnom konaní. K schválenému zákonu bolo prijatých 42 pozmeňujúcich a doplňujúcich bodov cez spoločnú správu výborov a poslanecký pozmeňujúci a doplňujúci návrh, na základe ktorých bol pôvodný návrh zákona kompletne prepísaný.

Schváleným zákonom sa mení zloženie rady Fondu na podporu umenia (ďalej len „rada“) (predtým 9 členov, po novom 13 členov; predtým minister kultúry menoval 4 členov, po novom až 8 členov) a pridávajú sa jej kompetencie, najmä má rozhodovať o poskytnutí finančných prostriedkov fondu, pričom stanoviská odborných komisií už nebudú záväzné, a bude rozhodovať o náležitostiach zmlúv o poskytnutí finančných prostriedkov. Rokovania rady pri rozhodovaní o poskytnutí finančných prostriedkov fondu a návrhoch zmlúv budú verejné. Rozširuje sa aj dozorná rada Fondu na podporu umenia, a to o 2 členov, ktorých zvolí rada. Riaditeľovi Fondu na podporu umenia sa odoberajú kompetencie, ktoré prechádzajú na radu. Ďalej sa rozširujú oblasti pre poskytnutie finančných prostriedkov Fondu na podporu umenia (ďalej len „fond“) a to o tzv. infraštruktúrne projekty a o podporu tradičnej ľudovej kultúry.

A.

Zmeny v zložení rady je možné považovať za zásah do odbornosti rozhodovania fondu o poskytnutí finančných prostriedkov, odňatie charakteru verejnoprávnosti celého fondu a vnášanie politického vplyvu do slobody umeleckej tvorby a kultúrnej oblasti ako takej.

Nová kompetencia rady rozhodovať o poskytovaní finančných prostriedkov (doteraz rozhodovalo 70 komisií dokopy s 300 členmi) je spôsobilá znefunkčniť tento nástroj podpory umenia, keďže nebude z organizačných, kapacitných a časových dôvodov

v možnostiach 13 člennej rady posudzovať tisíce prichádzajúcich žiadostí (dnes cca 5000 projektov ročne).

Rovnako schválená zmena robí z fondu netransparentný nástroj podpory umenia, keďže úzke zloženie rady nebude schopné úplne, odborne a politicky nezávisle vyhodnocovať všetky žiadosti, a teda o nich ani kompetentne rozhodovať. Fond tak stratí verejnoprávny charakter. Aj keď bude mať rada k dispozícii odporúčacie stanovisko odbornej komisie, toto nebude záväzné (na posúdenie a rozhodnutie o poskytnutí alebo neposkytnutí finančných prostriedkov by sa mali členovia rady plne oboznámiť so všetkými žiadosťami, čo bude vzhľadom na doterajšie počty žiadostí v praxi nedosiahnuteľné).

Všetky tieto procesy zhmotnené v rokovaní rady o poskytnutí finančných prostriedkov fondu a návrhoch zmlúv budú v zmysle schváleného zákona neverejné, umožňujúce netransparentné a kabinetné rozhodovanie v oblasti umenia a kultúry, čo je v priamom rozpore s materiálnou funkciou a poslaním umenia a kultúrneho života v spoločnosti.

Nedostatky schváleného zákona sú podľa môjho presvedčenia v rozpore s čl. 43 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pretože sú spôsobilé ohroziť slobodu umenia a slobodné procesy v rámci kultúrneho života v našej spoločnosti.

B.

Za zásadný nedostatok schváleného zákona považujem právnu úpravu prechodných ustanovení (konkrétne § 33 ods. 3), kedy sa podľa nových pravidiel bude rozhodovať aj o žiadostiach podaných podľa doterajších právnych predpisov.

Právna úprava prijatá v schválenej podobe v prechodných ustanoveniach je tak retroaktívna a môže sa uplatniť aj na žiadosti podané podľa doterajších právnych predpisov. Zároveň bude o týchto žiadostiach podaných pred účinnosťou schváleného zákona rozhodované neverejne a radou s prevahou politických nominantov, čo je v priamom rozpore s právnym stavom a očakávaniami, za ktorých žiadatelia svoje žiadosti podávali a aké očakávania od tohto procesu žiadatelia legitímne mali.

Opísaná právna úprava prechodných ustanovení v zmysle schváleného zákona je tak podľa môjho názoru ústavne nesúladná s princípom právnej istoty, princípom ochrany legitímnych očakávaní a zákazom retroaktivity noriem na už konštituované právne vzťahy vyplývajúce z čl. 1 ods. 1 ústavy.

C.

Záverom upozorňujem na procesné nedostatky schváleného zákona.

Schválený zákon bol predložený na rokovanie národnej rady ako poslanecký návrh zákona. To v praxi znamená, že v legislatívnom procese je vynechané medzirezortné pripomienkové konanie. Z prípravy novely zákona tak bol vylúčený gestor zákona (Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky), ale najmä kultúrna obec a odborná verejnosť. Takýto postup znamená obmedzenie participácie verejnosti na legislatívnom

proces, obmedzenie možnosti pre verejnú a odbornú diskusiu a obmedzenie účasti na tvorbe a pripomienkovaní zákona, ktorý sa bytostne dotýka zabehnutého systému podpory umenia a kultúry.

Ďalej k schválenému zákonu bolo prijatých 42 pozmeňujúcich a doplňujúcich bodov cez spoločnú správu výborov a poslanecký pozmeňujúci a doplňujúci návrh. V rámci legislatívneho procesu teda došlo v druhom čítaní k prepísaniu pôvodného návrhu zákona a tým podľa mojej mienky došlo k materiálnemu porušeniu legislatívneho procesu a bolo *de facto* obídene medzirezortné pripomienkové konanie v miere, ktorá prevyšuje bežné opravy a úpravy návrhu zákona. Tým zároveň zákonodarca porušil princíp efektívnej verejnej kontroly legislatívneho procesu a právo verejnosti na efektívne oboznámenie sa s produktom legislatívnej práce národnej rady.

Záverom uvádzam, že účinnosť schváleného zákona, ktorý bol národnou radou schválený 21. mája 2024, je upravená tak, že nie je zohľadnená lehota pre prezidentku Slovenskej republiky (mala by skončiť až 6. júna 2024) na posúdenie a prípadné vrátenie zákona podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) ústavy, keďže účinnosť má schválený zákon nadobudnúť už 1. júna 2024. Zároveň absencia rozumnej legisvakačnej lehoty robí tento schválený zákon prakticky nevykonateľným (rozpor s čl. 1 ods. 1 ústavy a princípom právnej istoty), resp. podpora umenia môže prakticky skolabovať, keďže takúto radikálnu zmenu nie je možné naštartovať od 1. júna 2024 z dôvodu potreby prijatia nových schém podpory, nových interných pravidiel fondu, nových zmlúv, posilnenia personálnych kapacít.

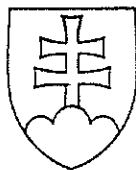
Schválený zákon sa aj v tomto smere dostáva do rozporu s čl. 1 ods. 1 ústavy v zmysle ústavných princípov legislatívneho procesu a s čl. 102 ods. 1 písm. o) ústavy.

III

V nadväznosti na vyššie uvedené pripomienky a namietaný nesúlad s ústavou navrhujem, aby národná rada pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Bratislava 28. mája 2024

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁKON

z 21. mája 2024,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. v znení zákona č. 354/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 138/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 211/2018 Z. z., zákona č. 221/2019 Z. z., zákona č. 129/2020 Z. z., zákona č. 300/2020 Z. z., zákona č. 310/2021 Z. z., zákona č. 41/2022 Z. z., zákona č. 92/2022 Z. z. a zákona č. 264/2022 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 4 ods. 2 písmeno d) znie:

„d) rozhoduje o poskytnutí finančných prostriedkov fondom podľa odseku 3,“.

2. V § 4 ods. 2 sa za písmeno k) vkladá nové písmeno l), ktoré znie:

„l) volí a odvoláva dvoch členov dozornej komisie,“.

Doterajšie písmená l) až p) sa označujú ako písmená m) až q).

3. V § 4 ods. 2 sa za písmeno m) vkladá nové písmeno n), ktoré znie:

„n) zriaďuje, zlučuje a zrušuje odborné komisie,“.

Doterajšie písmená n) až q) sa označujú ako písmená o) až r).

4. V § 4 ods. 2 písm. p) sa za slovo „zmluvy“ vkladajú slová „o poskytnutí finančných prostriedkov (ďalej len „zmluva“)“.

5. V § 4 ods. 2 sa vypúšťa písmeno q).

Doterajšie písmeno r) sa označuje ako písmeno q).

6. § 4 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) O poskytnutí finančných prostriedkov fondom rozhoduje rada. Pri rozhodovaní o poskytnutí finančných prostriedkov rada prihliada na stanovisko odbornej komisie, ktorá je poradným orgánom rady; stanovisko odbornej komisie nie je pre radu záväzné. Rada v rozhodnutí o poskytnutí finančných prostriedkov určí sumu finančných prostriedkov v súlade so schváleným rozpočtom fondu a základný časový rámec pre poskytnutie a použitie finančných prostriedkov.“.

7. V § 5 ods. 1 prvá a druhá veta znejú: „Rada má 13 členov. Ôsmich členov rady vymenúva a odvoláva minister kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „minister“), z toho jedného na návrh starostov obcí, primátorov miest a predsedov samosprávnych krajov.“.

8. V § 5 sa za odsek 6 vkladá nový odsek 7, ktorý znie:

„(7) Člen rady ani jemu blízka osoba⁹⁾ nemôže byť štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu žiadateľa, ktorý je právnickou osobou, členom riadiaceho, kontrolného alebo dozorného orgánu žiadateľa, ktorý je právnickou osobou, a nemôže byť žiadateľom. Člen rady ani jemu blízka osoba⁹⁾ nemôže byť v priamom realizačnom vzťahu k projektu, ktorý je predmetom žiadosti predloženej rade na posúdenie a hodnotenie. Priamym realizačným vzťahom sa na účely tohto zákona rozumie najmä autorský alebo iný realizačný podiel na projekte alebo majetkový podiel v právnickej osobe, ktorá je žiadateľom vo vzťahu k príslušnej žiadosti.“.

Doterajšie odseky 7 až 12 sa označujú ako odseky 8 až 13.

9. V § 5 ods. 8 sa slová „5 a 6“ nahrádzajú slovami „5 až 7“ a na konci sa pripája táto veta: „Predseda rady oznamuje tieto skutočnosti podpredsedovi rady a ministromi.“.

10. V § 5 ods. 13 sa slová „odseku 10“ nahrádzajú slovami „odseku 11“.

11. V § 6 sa vypúšťa odsek 2.

Doterajšie odseky 3 a 4 sa označujú ako odseky 2 a 3.

12. V § 7 ods. 2 písmeno b) znie:

„b) jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená právoplatným rozhodnutím súdu,“.

13. V § 7 ods. 2 písm. c) sa slová „§ 5 ods. 5 a 6“ nahrádzajú slovami „§ 5 ods. 5 až 7“.

14. V § 7 ods. 3 sa slová „§ 5 ods. 8“ nahrádzajú slovami „§ 5 ods. 9“.

15. V § 8 ods. 4 sa slová „d) a n)“ nahrádzajú slovami „d) a p)“.

16. V § 10 odsek 1 znie:

„(1) Dozorná komisia má päť členov. Dvoch členov dozornej komisie volí a odvoláva rada v tajnom hlasovaní. Troch členov dozornej komisie vymenúva a odvoláva minister, z toho jedného vymenúva minister na návrh ministra financií Slovenskej republiky.“.

17. V § 10 ods. 2 sa za slovo „vymenovať“ vkladajú slová „alebo zvoliť“.

18. V § 10 ods. 4 sa na konci pripája čiarka a tieto slová: „ak bol do funkcie vymenovaný ministrom alebo predsedovi rady, ak bol do funkcie zvolený radou“.

19. V § 11 ods. 1 druhej vete sa za slovo „vymenovaná“ vkladajú slová „alebo zvolená“.

20. V § 11 ods. 2 sa za slovo „vymenovaný“ vkladajú slová „alebo zvolený“ a za slovo „vymenovania“ sa vkladajú slová „alebo zvolenia“.

21. V § 12 ods. 1 písm. b) sa za slovo „ministri“, vkladajú slová „ak bol člen dozornej komisie do funkcie vymenovaný ministrom alebo predsedovi rady, ak bol člen dozornej komisie do funkcie zvolený radou,“.

22. V § 12 ods. 2 a 3 sa za slovo „Minister“ vkladajú slová „alebo rada“.

23. § 13 ods. 2 sa vypúšťa písmeno a).

Doterajšie písmená b) až k) sa označujú ako písmená a) až j).

24. V § 13 ods. 2 sa vypúšťa písmeno h).

Doterajšie písmená i) a j) sa označujú ako písmená h) a i).

25. V § 15 ods. 2 písmeno b) znie:

„b) jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená právoplatným rozhodnutím súdu,“.

26. V § 17 ods. 1 sa za prvú vetu vkladá nová druhá veta, ktorá znie: „Odborné komisie sú poradným orgánom rady.“.

27. V § 17 ods. 3 prvej vete sa slová „v ktorých je hodnotiteľom žiadosti“ nahrádzajú slovami „v ktorých posudzuje žiadosť“ a v druhej vete sa vypúšťajú slová „a hodnotenie“.

28. V § 17 ods. 7 sa slovo „hodnotia“ nahrádza slovom „posudzujú“ a vypúšťajú sa slová „so zásadami, spôsobom a kritériami hodnotenia žiadostí a“.

29. V § 17 odsek 8 znie:

„(8) Odborné komisie predkladajú svoje stanovisko v písomnej forme rade. V stanovisku odporúčia alebo neodporúčia poskytnutie finančných prostriedkov a navrhnú sumu finančných prostriedkov v súlade so schváleným rozpočtom fondu.“.

30. V § 17 ods. 9 sa slovo „Hodnotenie“ nahrádza slovom „Posudzovanie“.

31. V § 18 sa odsek 1 dopĺňa písmenami l) a m), ktoré znejú:

„l) podporu obnovy, modernizácie a infraštruktúry objektov určených na realizáciu kultúrnych a umeleckých aktivít, najmä kultúrnych domov, amfiteátrů, knižníc, múzeí, galérií, divadiel a kultúrno-osvetových zariadení,

m) podporu tradičnej ľudovej kultúry, najmä materiálno-technického zabezpečenia, propagácie a prezentácie tradičnej ľudovej kultúry.“.

32. V § 18 odseky 8 a 9 znejú:

„(8) O poskytnutí finančných prostriedkov rozhodne rada do 90 pracovných dní od posledného dňa obdobia určeného fondom na predloženie žiadostí, ak je žiadosť úplná. Rada rozhodne o

a) poskytnutí finančných prostriedkov, ak schválila projekt a ak je to v súlade s pravidlami poskytovania štátnej pomoci podľa osobitného predpisu,¹¹⁾

b) neposkytnutí finančných prostriedkov, ak neschválila projekt alebo ak to nie je v súlade s pravidlami poskytovania štátnej pomoci podľa osobitného predpisu.¹¹⁾

(9) Rozhodnutie rady podľa odseku 8 fond zverejní v súlade s § 26 na svojom webovom sídle. V rozhodnutí podľa odseku 8 písm. b) sa uvedú dôvody neposkytnutia finančných prostriedkov. Proti rozhodnutiu podľa odseku 8 sa nemožno odvolať.“.

33. V § 18 ods. 10 sa za slová „odseku 8“ vkladajú slová „písm. a)“.

34. V § 19 ods. 2 písmeno f) znie:

„f) ktorému bola v predchádzajúcich troch rokoch uložená pokuta za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa osobitného predpisu,¹⁷⁾“.

35. V § 19 ods. 4 písm. a) a b) sa slová „je člen odbornej komisie hodnotiteľom“ nahrádzajú slovami „posudzuje žiadosť“.

36. V § 20 ods. 11 druhej vete sa slová „s jej písomným hodnotením predkladá riaditeľovi“ nahrádzajú slovami „so svojim stanoviskom predkladá rade“.

37. V § 22 odsek 6 znie:

„(6) Na účely poskytnutia finančných prostriedkov je žiadateľ povinný pred podpisom zmluvy doručiť fondu potvrdenie príslušného súdu o tom, že proti žiadateľovi nie je vedené exekučné konanie; potvrdenie nesmie byť staršie ako tri mesiace.“.

38. V § 23 ods. 6 sa slová „95 %“ nahrádzajú slovami „94 %“.

39. V § 23 ods. 7 písm. a) sa slová „5 %“ nahrádzajú slovami „6 %“.

40. V § 24 ods. 1 sa slová „20 000 000 eur“ nahrádzajú slovami „30 200 000 eur“.

41. V § 24 ods. 2 sa slová „20 %“ nahrádzajú slovami „25 %“.

42. V § 25b ods. 6 písm. b) a § 25d ods. 6 písm. b) sa slová „§ 13 ods. 2 písm. j)“ nahrádzajú slovami „§ 13 ods. 2 písm. h)“.

43. Za § 32 sa vkladá § 33, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 33

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. júna 2024

- (1) Rada do 30. júna 2024 zvolí dvoch členov dozornej komisie podľa § 4 ods. 2 písm. l).
- (2) Minister do 15. júna 2024 vymenuje štyroch členov rady.
- (3) Pri žiadostiach, o ktorých nebolo rozhodnuté do 31. mája 2024, sa postupuje podľa ustanovení tohto zákona v znení účinnom od 1. júna 2024.
- (4) Ministerstvo kultúry poskytne príspevok do fondu podľa § 24 ods. 1 v znení účinnom od 1. júna 2024 prvýkrát v roku 2025.“.

Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júna 2024 okrem bodov 38 a 39, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2025.

prezidentka Slovenskej republiky

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predseda vlády Slovenskej republiky